List 25. **NOVICE** Tečaj LIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 60 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 21. junija 1895.

Politiški oddelek.

Kriza.

Ministerstvo Windischgrätzovo in pa koalicija ne moreta dovršiti velike naloge, katera sta bili prevzeli. Temu se mi ne čudimo. Ni z lepa najti v zgodovini parlamentarnega življenja dogodka, kjer bi se bilo tako lahkomišljeno postopalo, kakor pri sklepanji koalicije. Gospodje niso na druzega mislili, kakor da vržejo Taaffeja; za to se pa še nobeden menil ni, kako pa mislijo sami vladati in izvesti velike naloge, katere se lotijo. Predno se je sklenila taka zveza, bi bili vendar morali gospodje v glavnih načelih prevzete naloge biti jedini. Le potem bi se moglo njih delo imenovati državniško, drugače je pa veternjaško.

Grofa Hohenwarta so levičarski in konservativni listi tedaj proslavljali za rešitelja države in kot takemu se je na Gorenjskem od neke strani dobila zaupnica. Sedaj naj tisti nauduševatelji za koalicijo, katerim je ta zaupnica veljala, se resno vprašajo, če ni država sedaj v kritičnem položaji, nego je bila ob odstopu grofa Taaffeja. Tisti politiki, ki so tedaj se toliko pehali za koalicijo, bi najpametneje naredili, če kar zginejo z pozorišča, ker svojo nezmožnost in nerazsodnost so dovolj pokazali.

Kako lahkomišljeno se je postopalo, to se je videlo tudi glede celjskega vprašanja. Od strani naših konservativnih poslancev se je zagotavljalo, da so se celjske dvojezične gimnazije oziroma paralelke jim za gotovo obljubile. Mi bi bili mislili, da je stvar vendar tako določno dogovorjena v klubih in pismeno potrjena, da nobena stranka o tem ne more tega več tajiti. Ko se je pa stvar sprožila v budgetnem odseku, je pa poslanec Menger naravnost trdil, da levičarski klub o tem nič zvedel ni. Če so levičarji kaj obveznega obljubili, je vendar moral klub sklepati; še le na podlagi dotičnega sklepa se je potem moglo kaj obljubiti Slovencem.

Mi mislimo, da tudi se tako strogo tajno v parlamentarnih krogih ne morejo stvari vršiti, da bi desničarji do sedaj ne bili nič izvedeli o tem, če se je stvar obravnavala v klubu ali ne. Mi vemo, da se bodo naši koaliranci s tem izgovarjali, da so do zadnjega neodjenljivo poganjali se za celjsko gimnazijo. Toda mi moramo reči, da ko bi bili o pravem času pokazali več odločnosti, pa bi gimnazijo v Celji Slovenci že bili lani jeseni imeli.

Kakor hitro se je izvedelo, da levica ni v klubu se izrekla za to gimnazijo, da vsacega njenega člana veže ta sklep tako, da sicer mora iz stranke izstopiti, bi bili morali grof Hohenwart in pa drugi slovenski poslanci zahtevati, da se to zgodi in pismeno potrdi, drugače bi bili zapretili, da takoj brez odlašanja pojdejo v opozicijo. V začetku koalicijske dobe bi bila levica presrčno rada še marsikaj dovolila, dokler je imela kaj upanja, da se volilna reforma reši po njeni želji. Seveda sedaj, od kar je pododsekov načrt volilne reforme zagledal beli dan, ni bilo na nobeno prijenljivost levičarjev več računati. Sedaj je jim bilo na tem, da koalicijo razbijejo.

Na videz je povod krizi celjsko vprašanje, v resnici je pa le pretveza, pravi povod je volilna reforma. Naj se zagotovi levičarjem, da se izrinejo petakarji iz sedanjih volilnih kurij in osnuje nova kurija po njih željah, pa dovolijo Slovencem v Celji popolnoma čisto slovensko gimnazijo in po vrhu še pravno akademijo v Ljubljani in ljudske slovenske šole v Gorici in v Trstu. Ko je pa vprašanje o volilni reformi se zanje ne ugodno zasukalo, pač ni bilo misliti več na nobena pogajanja. Čuditi se moramo najivnosti tistih mož, ki so mislili, da bi morda levičarji kot kompenzacijo za celjsko gimnazijo dovolili pravno akademijo v Ljubljani. Njim je bilo na tem, da se koalicija razdere in je le naravno, da so odklonili vse posredovalne predloge.

Levičarji so le vstopili v koalicijo, ker so se nadejali, da se volilna reforma zanje tako povoljno izvrši, da si zagotove ne le sedanje postojanke, temveč si še pridobe nekaj novih, zlasti tiste, katere so zgubili.

Najbrž se je jim na pol nekaj tacega obljubilo. Ni brez pomena, če so levičarji poslednje dni na vsa usta naglašali, da so baš levičarski vodje cesarju priporočali kneza Windischgrätza za ministerskega predsednika. Gotovo so ž njim se kaj dogovorili poprej, kajti kar tako bi ga ne bili priporočali. Primerno se je pa jim zdelo, da ti dogovori ostanejo tajni. Vlada je z začetka tudi vse storila, da vstreže levičarskim željam. Plener je izdelal davčno predlogo, s katero bi bil petakarje pripravil ob volilno pravico in mnogo mestnih okrajev bi vsled tega bili pridobili levičarji, knez Windischgrätz je pa prvič bil predložil neka načela volilne reforme, ki so bile kar ukrojene po levičarskih željah.

Tedaj je že grof Hohenwart spoznal, kaj se namerava, a se je bal za svojo državniško slavo, katero je žel ob sklepu koalicije, in ni hotel kar razrušiti te zveze, kar bi bila njegova dolžnost, temveč je le volilno reformo po dotičnih načelih omogočil. Da je mož tedaj silil, da se stvar odloči, bi bila že danes jasna; tako so pa stvari tako zamotane, da bode res težko najti izhoda.

Po levičarskih časopisih se pa sedaj kriči o slovenski nenasitljivosti in o celjskem vprašanji, da se slepe volilci. Levica namreč neče povedati, da je le zaradi volilne reforme napovedala vladi boj. Levica hoče veljati za napredno in liberalno stranko, a njene nakane zaradi volilne reforme so pa tako nazadnjaške, da ž njimi ne more stopiti pred liberalno občinstvo. V nekaterih krajih so že liberalni volilci poprej se odpovedali zjedinjeni levici.

Da bi lepše prišli iz koalicije in tako vsaj nekoliko mogli računati na simpatije prebivalstva, pa prepričujejo svet, da so prisiljeni iti v opozicijo zaradi celjskega vprašanja. Tako se hočejo izigravati za varuhe nemštva v Avstriji. To se nekoliko vleče posebno pri tistih nemških volilcih, ki razmer ne poznajo in res mislijo, da Slovenci kar Nemce deremo.

Koalicija se je faktično že razbila in vlada odstopi. Začasno bode še nekaj časa vodila posle. Razmere uravnajo se še le jeseni. Kako, o tem se danes še le ugiblje. Levičarji si prizadevajo, da bi obnovili koalicijo brez nemških konservativcev in Slovencev in za to vanjo pritegnili menda nemške nacijonalce. Upamo pa, da se to ne zgodi, da zlasti Poljaki ne vstopijo v tako zvezo. Pa tudi v višjih krogih bi taka koalicija zadela na upor. Sicer pa tudi ni misliti, da bi taka nova koalicija mogla rešiti volilno reformo in brez nje bi pa zanjo ne bilo obstanka.

V ponedeljek imeli so levičarji posvetovanje in bili sklenili, da izstopijo iz koalicije, ako se v budgetnem odseku dovoli svota za dvojezično gimnazijo v Celji. To pa na druge stranke ni dosti vplivalo. Noben ni si več prizadeval levičarjev pridržati v koaliciji, kajti vodje drugih strank so vedeli, da to ni več mogoče. Če se odstrani to težavo, pokaže se več druzih. Ministerski svet je pa bil že poprej sklenil, da vlada da ostavko, ako levica izstopi iz koalicije.

V torek zvečer je budgetni odsek imel sejo in z večino vsprejel postavko za dvojezično celjsko gimnazijo. Ta seja je bila zanimiva. Bili so zbrani vsi odsekovi člani in kacih 100 druzih poslancev je bilo prišlo poslušat. Ko se je postavka vsprejela, je grof Kuenburg v imenu levice naznanil, da izstopijo iz koalicije.

Drugi dan je pa ministerstvo dalo ostavko in sestavila se je začasno nova vlada. Dva dosedanja ministra grof Welsersheimb in vitez Jaworski sta vstopila v novo ministerstvo. Ministrom notranjih stvarij je bil imenovan dolenjeavstrijski cesarski namestnik grof Kielmansegg, ki prevzame tudi načelstvo nove vlade. Finančnim ministrom je imenovan sekcijski načelnik v finančnem ministerstvu Böhm-Bawerk. Druga ministerstva ostala so izpraznjena, in se je njih začasno vodstvo izročilo prvim sekcijskim načelnikom dotičnih ministerstev. Kakšna da bo ta nova vlada, je danes prezgodaj ugibati. Položaj se tudi menja od dne do dne. Liberalci so s Kielmanseggom, ki je rojen Hanoveranec in protestant, jako zadovoljni. Kot dolenjeavstrijski namestnik se je posebno kazal neprijaznega protisemitom. Porabil bode najbrž ves svoj vpliv, da krščanski socijalisti na Dunaji ne dobe mestne uprave v roko. Sicer pa ima vse ministerstvo bolj uradniški značaj in zatorej upamo, da bode precej nepristranski vodilo svoje posle. Posebno upamo, da se ne bode svoboda pod njim tako kratila, kot se je pod Windischgrätzom, ki ni bil prijatelj nobenega svobodnega gibanja.

Kaj bode pa s celjsko dvojezično gimnazijo? S tem, da je v proračunskem odseku dovoljena, še ni zagotovljena, da se res osnuje. Sedaj je še vprašanje, če se reši redni proračun pred razhodom državnega zbora, ali se pa dovoli le budgetni provizorij za več mesecev. V poslednjem slučaji bi bila celjska gimnazija pokopana. Pa tudi v prvem slučaji je negotova. Vse je odvisno še od pogajanj mej strankami glede bodoče večine. Mnogo je odvisno od tega, kaj store Poljaki, ko se bode stvar v zbornici razpravljala. Če se ta čas kaj dogovore z levičarji, pa nas lahko puste na cedilu Mi ne mislimo, da bi glasovali proti dvojezični gimnaziji, a mogoče je, da jih mnogo manjka pri seji, kar pa utegne zelo vplivati na odločitev, ker bode poletni čas itak mnogo poslancev manjkalo v zbornici. Tudi je mnogo odvisno od tega, kako je začasna vlada Slovencem naklonjena.

Ravno tako je prezgodaj ugibati, kakšna bode bodoča vlada. Vse to je odvisno od tega, kako se razvije razmerje strank v zbornici poslancev. Levičarji napenjajo vse sile, da bi radi zopet prilezli na krmilo. Nadejamo se, da se jim to ne posreči, ker potem bi zopet imeli prejšnje težave. Tolažljivo je že to, da se je imenoval nov finančni minister in se je tako Plenerju nekako zaprl povrat.

Politični pregled.

Češka gimnazija v Celji. — Neko češko društvo je zdalo oklic za nabiranje darov za osnovo češke gimnazije za Slovence v Celji. Gimnazija bi imela vseh osem razredov in pripravljalen razred in učni jezik bi ji bil češki. S stališča slovanske vzajemnosti bi se ne dalo tej ideji oporekati, a z ozirom na naše razmere vendar ne upamo, da bi se dala uresničiti. Slovencem bi že zaradi tega ne bilo ustreženo, ker bi se ž njo ne odpravil pripravljalni razred. Naši sinovi bi morali studirati še vedno devet let. Tudi bi dijaki, ki bi se morali učiti slovenski, nemški in češki bili preobloženi z učenjem. Pri nas razmere zahtevajo, da se dijaki v gimnaziji dobro priuče slovenščini in nemščini. Ideja se ne bode uresničila, kakor se niso uresničile ideje o skupnem slovanskem jeziku.

Davčni zakon pokopan. — Novi davčni zakon je najbrž pokopan, ker se mu je ostro uprla opozicija. Finančni minister Plener je vsekako hotel spraviti novi davčni zakon pod streho in baron Chlumecky mu je pomagal. Druge važnejše stvari so morale čakati. Tako je važen zakon o reviziji zemljiškodavčnega katastra se odkladal in proračun se v zbornici niti razpravljati ni začel, da si poteka prva polovica leta. Opozicija se je ustavljala dolgo takemu samovoljnemu postopanju, a predsednik Clumecky je ž njo jako brezozirno postopal, kratil svobodo besede. Naposled je opozicijo le minola potrpežljivost. Mladočehi so napovedali cel kup preminjevalnih predlogov in za vsak predlog zahtevali, da se pred glasovanjem v zmislu državnozborskega poslovnega reda 10 min seja pretrga in vspeh glasovanja konstatuje. Večina je kmalu spoznala, da se vse njene sile morejo razbiti nad tako odločnostjo opozicije. Sprva se je mislilo s tem opozicijo krotiti, da bi seje bile tako dolge, da se dnevni red reši, naj opozicija dela še take ovire, češ, gospodje od opozicije se bodo potem naveličali. Toda to sredstvo se ni obneslo, ker večina ima manj vztrajnosti kakor opozicija. Dolge seje niso mogoče, ker bi kmalu ne bile sklepčne. Radi ali neradi se bodo morali liberalci sprijaznosti s tem, da se davčna reforma še odloži. Upor opozicije je pa le zaradi tega bil tako hud, ker so levičarji z davčno reformo hoteli pripraviti nekatere manjše davkoplačevalce ob volilno pravico v dosedanjih kurijah.

Civilne matrike v Reki. — Ni dolgo tega, kar se je mestni zbor v Reki posvetoval o tem, da se ondu vpeljejo civilne matrike, kadar se bodo uvele na Ogerskem. Mestni zbor, v katerem imajo večino liberalci, je seveda se izrekel zanje, če tudi bi po hrvatsko-ogerski nagodbi se ne smeli kar tako uvajati ogerski zakoni na Reki. Sklenili so pa, da bodo civilne matrike na Reki vodile se v italijanščini, ne pa v madjarščini, kakor ogerski zakon zahteva. Tudi reški mestni očetje niso za osnovo posebnega urada v ta namen, temveč bode ta posel opravljal mestni urad. Dvombe pač ni nobene, da bodo Rečani tudi uveli civilni zakon, ne da bi Hrvate kaj vprašali. Madjari bodo pa sklepa reškega mestnega zastopa vendar le na pol veseli. Vpeljava civilnih matrik na Ogerskem ima v prvi vrsti namen, pospeševati madjarizacijo in baš o tem namenu nočejo Rečani ničesa slišati. Sploh s pomadjarjevanjem na Reki ne gre. Ondi vlada le italijanščina in hrvaščina. Seveda v uradih se rabi le prva. Madjari sicer neradi trpe laščino, a jo morajo, ker sicer bi Rečani utegnili se spomniti, da le še ne spadajo k Ogerski in se sklicevati na ogersko-hrvatsko nagodbo. Dokler pa Madjari puste laščini prvenstvo, so pa Rečani seveda večinoma zadovoljni z zjedinjenjem z Ogersko.

Hrvatska deželna avtonomija. — Madjari si vedno prizadevajo, kako bi kaj prikrajšali hrvatsko deželno avtonomijo. Zadnji čas so iztaknili, da mnogi hrvatski zakoni nasprotujejo ogerskemu državnemu pravu. V nekaterih političnih krogih madjarskih baje že resno premišljajo kako bi mogli vpeljati neko nadzorstvo nad hrvatsko zakonodajo. Madjari naj bi pač rajši skrbeli za red doma, nego da se brigajo za hrvatske stvari. Koliko reči je treba še zboljšati na Ogerskem. Proticerkveno zakonodaja je deželo spravila v največje zmešnjave.

Rusija in Francija. — Veliko se je zadnja leta že pisalo o rusko-francoski zvezi in povdarjalo prijateljstvo teh dveh držav. To dejstvo potrdil je zadnje dni zopet ruski car s tem, da je predsedniku francoske republike Faure-u podelil red sv. Andreja. Poseben odposlanec carjev je prinesel v Pariz red in carjevo lastnoročno pismo. Temu odlikovanju se pripisuje velika važnost in zatrjuje se, da to odlikovanje potrjuje besede dveh francoskih ministrov, ki sta nedavno v zbornici govorila, dasi nejasno, o neki zvezi z Rusijo. Da Nemčiji ti pojavi rusko-francoske zveze niso povšeči, je umevno. Prej bi se bila Nemčija upala v slučaji kakega konflikta resno v bran postaviti Franciji, se bi li pa to upala sedaj, ko ima Francosko zaveznico Rusijo za hrbtom, je dvomljivo. Nemčija je pač vedno mislila, da pridobi Rusijo za se in osami Francijo, toda ni se ji posrečilo. Zatrjuje se, da namerava republikanski predsednik Faure potovati v Peterburg in sicer najbrže povodom kronanja cesarske dvojice v jeseni.

Kuba. — Veliko preglavico dela Španiji vstaja na Kubi. Poveljnik španjske vojske Martinez Campos zahteva vedno več vojakov in denarja od španjske vlade. On zahteva, da mu se da na razpolago dobro oborožena vojska 30 000, in večja pomorska moč, kajti le tako mu je moč vspešno nastopiti proti drznim vstašem. Da to stane denarje, kar za Španijo, ki ni v najboljšem finančnem stanji, je umevno, vendar je pa španjska vlada dovolila, da se store vsi potrebni koraki v dosego zadostne moči v namen udušitve vstanka na Kubi.

Obrtnija.

Podpora obrtnikom.

Poleg hišnih posestnikov je potres ljubljanski pač najhuje prizadejal obrtnike. Gospodarske razmere so se slabšale in vse to čuti obrtni stan, ker se manjšajo naročila. Pa tudi kredit se je pri tacih razmerah omajal. Kakšnega pomena je to, ve vsakdo, ki pozna važnost kredita v današnjem času. Če je podkopan kredit obrtniku, je podkopan obstanek njegov.

Potrebno je torej, da se varuje kredit našim obrtnikom. Mi smo omenili o svojem času zborovanja trgovcev in obrtnikov v ta namen. Izvolil se je neki odbor, ki sedaj začenja svoje delovanje. Seveda mu bode vpešno delovanje mogoče, če sam dobi denar, da ga bode posojeval. Upati je, da se del nabranih podpor porabi v ta namen, da se bode dalo obrtnikom in rokodelcem brezobrestno posojilo. Seveda je treba, da se to hitro zgodi. Tudi državne podpore je 100 000 gld. namenjeno v jednake namene. Če se bode pa dala na razpolago dotičnemu odboru, ne vemo, ali bode morda deželna vlada sama ž njo razpolagala.

Bodi temu kakor koli, pred vsem je treba, da se preskrbi za hitro pomoč. Žal, da nekateri nimajo pravega zmisla za potrebe obrtnikov. Slišali smo celo, da se je izrazil visok gospod, da če obrtnikom manjka, vsaj se javno zastonj razdeluje jed. Taka podpora se pač ne strinja z dostojnostjo in važnostjo obrtnega stanu, zlasti v Ljubljani. Drugi gospod, ki je celo sam trgovec, se je pa baje izrazil, naj se pa izselijo tisti obrtniki, ki v Ljub-

ljani izhajati ne morejo. Pač mož ni pomislil, da obrtnik ne more pobrati kar svojih kopit, pa iti drugam. Za selitev je treba denarja in na novem mestu se tudi ne dobe precej odjemalci. Obrtnika siliti, da naj se izseli, se pravi uničiti ga.

Ker je tesno zvezan z obrtnim stanom razvoj Ljubljane in je od tega odvisna tudi davčna sila prebivalstva, je pač želeti, da se kmalu kaj izdatnega stori v tem oziru.

Obrtnijske raznoterosti.

Višja šola za praktično fiziko. Ravnateljstvo tehnologiškega muzeja na Dunaju namerava osnovati strokovno šolo za praktično fiziko, katera ima namen monterje, delovodje itd. podučiti v onih delih obrtov, ki se tičejo kurjave, prevetrovanja, razsvetljave in optike, mehanike, elektrotehnike i. t. d. Taka šola je le še jedna na svetu in sicer v Parizu. Nova šola bode imela tri letnike in se začne že s prihodnjim šolskim letom.

Človeško delo. Po poskusih se je dognalo, da se sme človeško delo v jedni sekundi ceniti na dvanajstino konjske moči.

Kit za steklo in kovino. Da se steklo prikita na kovino se naj napravi kit iz jednega dela kavstične sode, in treh delov kolofonije. To se kuha v petih delih vode in pomeša potem s polovico te množine pariškega mavca. Ta kit se po rabi posuši v pol ure. Voda, vročina in petrolej mu ne škodujeta.

Kmetijstvo.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

Dne 10. t. m. je bil v Novem mestu shod dolenjskih kmetijskih podružnic in je bil mnogobrojno obiskan. Za zborovanje prvotno določena mestna dvorana je bila dosti premajhna, tako, da se je morala v zadnjem trenutku prirediti v ta namen čitalniška dvorana. Udeležencev je bilo okolu 300. Največ je bilo seveda priprostih kmetovalcev, ki so s tem pokazali, da se zanimajo za vsakoršen napredek svojega stanu. Mnogoštevilno so obiskali shod tudi grajščaki dolenjski, duhovniki in sploh veljavni gospodarji iz Dolenjske. Da bi ne bila slučajno na ta dan dva sejmova v bližnji okolici, namreč v Št. Jerneju in Žužemberku, sigurno bi bila udeležba tako mnogoštevilna, da bi trebalo zborovati pod milim nebom.

Zborovanje se je pričelo ob $^1/_2$11. uri predpoludne. Načelnik kmetijske podružnice novomeške gosp. Rohrman nagovoril je zborovalce ter iskreno pozdravil vse udeležnike in zastopnike unanjih kmetijskih podružnic, ki so se malone vse odzvale vabilu in prišle po svojih zastopnikih in drugih članih k današnjemu shodu. Posebej je pozdravil zastopnika vlade g. komisarja Krese-ta in zastopnika c. kr. kmetijske družbe g. Pirca. Posebej se je zahvalil tudi veleposestnikom, ki so se tako mnogoštevilno zbrali k današnjemu shodu. V svojem nagovoru pojasni namen shoda, povdarjajoč, da se je treba za skupne interese tudi skupno potegovati. Konečno izraža željo, da bi bil z današnjim shodom položen temelj k vzajemnemu in bolj vspešnemu delovanju dolenjskih podružnic in k boljšemu napredovanju dolenjskega kmetijstva.

Ko je končal svoj nagovor, predlagal je, da se voli predsednikom današnjega zborovanja gosp. grof Margheri. Le-ta pa predlaga za to mesto načelnika g. Rohrmana, katerim besedam se je tudi jednoglasno pritrdilo.

Izvoljeni predsednik se zahvaljuje za častno zaupanje in preide se na dnevni red zborovanja.

Preosnova davkov.

(Dalje.)

Kdor bode začel novo podjetje ali otvori novo vršbo, od katere se bode moral plačevati davek, moral bode, predno ali kader začne vršbo, to naznaniti davčnemu oblastvu prve stopinje. To ne bo zadosti, če bi se zglasilo podjetje le pri obrtnem oblastvu. Zadostovalo bode pa, če se pošlje davčnemu oblastvu koleka prost prepis naznanila obrtnemu oblastvu.

Davek se začenja z začetkom tistega četrtja po koledarju, v katerem se začne vršba. Davek za taka podjetja določi davčno oblastvo prve stopinje, po tistem davčnem postavku, kakor ga je določila pridobninska davčna komisija za podobne vršbe. V prihodnji davčni dobi se pa uvrste take vršbe v davčne družbe in jim potem komisija določi davek.

Plačevanje davka neha, ako kdo obrt stalno preneha ali pa vršbo trajno in popolnoma ustavi. Dotičnik pa mora v štirih tednih naznaniti davčnemu oblastvu, da je obrt prenehal ali vršbo ustavil. Plačevanje davka neha prihodnje četrtletje.

Uradno, ne da bi se bilo kaj naznanilo, se izbriše pridobninski davek, če je dotičnik umrl ali se ne ve, kje biva, in je vršba dejanski za jedno leto ustavljena.

Če se preseli kdo s svojim podjetjem, bode moral dokazati, da je vršbo na tacem kraji s tistim dnem ustavil, ko jo je na novo začel, in davek se mu bode v novem kraji odmeril še le s sledečim četrtletjem.

Kdor prevzame od koga kako podjetje, od katerega je plačevati pridobninski davek, mora s prihodnim četrtletjem pričeti plačevati tudi davek.

V jedni davčni dobi se pravilno davek ne premeni, če se v vršbi zgode tudi kake premembe. Samo če se bistveno moti vršba, če podjetnik umrje ali zboli, ali podjetje pogori, je poškoduje povodenj ali kaka druga taka nesreča je zadene, finančno oblastvo deloma davek odpusti za jedno ali več četrtletij. Če se kako četrtletje vršba popolnoma ustavi, se tudi davek popolnoma popusti.

Davki od podjetij in obrtov, ki se mej davčno dobo osnujejo, se ne vračunajo v določen družbin kontigent, temveč jih dobi država. Ravno tako pa tudi država ne bode smela povišati davčni družbi odmerjenega davka, ko bi se zaradi davčnih odpisov ali neizterljivih davčnih zneskov ne dosegla določena svota.

Pridobninski davek se bode plačeval četrtletno naprej in sicer dne 1. januvarija, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra.

Za pridobninski davek in stranske pristojbine ima država postavno zastavno in prednostno pravico na podjetji pred vsemi zasebnimi pravicami. Če je pri kakem podjetji več podjetnikov, vsak jamči za ves davek, ne le za svoj del. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Obsekovanje gozdnih dreves. Večkrat se je priporočalo, da naj se veje ne odsekavajo prav ob deblu; skušnje pa kažejo, da se rane hitreje zacelijo, ako se odsekajo veje ob deblu. Če se odsekajo debelejše veje, je dobro rane zamazati s kotranom, a vendar tako, da se kotran ne dotakne lubu.

Preganjanje podgan. Za preganjanje podgan so posebno dobri morski prešički, ki jih strašno preganjajo Podgane tako prešičkov ne zmagajo, ker imajo ščetinasto dlako, močen tilnik in nimajo repa. Močni kremplji te živali hitro končajo podgano.

Drobnjak naj se odrezuje z ostrim nožem, da se ne omajajo korenine

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

IX.

(Dalje.)

Kakor je znano, Skalne gore drže ob vsem zapadnem obrežji ameriškega kontinenta od Aljaske do nosa Horna izvzemši nekaj prehodov na panamski ožini. Najsevernejši prehod je tudi najnižji, je samo 153 čevljev nad morjem in po njem gre nikaraguiški kanal, ob tem potu sta dve jezeri Nikaragua in Managua, 110 čevljev nad morjem, in iz njiju tečeta reki na obe strani, jedna v Atlantski, druga v Tihi ocean. Drugi prehod je panamski, ki ima 295 čevljev višine nad morjem. Za tem San Blas s 1145 višine in samo 30 miljami širine, Teguantenec s 755, Kaledonija-Tiraiass 1800, Atrato Peniso s 778, Atrato Tuira s 800 in Atrato Truando s 950 čevlji visokosti. Vsi ti poslednji zaradi svoje znatne višine niso posebno pripravni za prekop, po katerem bi vozile ladije. Panamski prekop je zaprt z razvalinami Lessepsovega prekopa in je le še nikaraguiški odprt ameriški podjetnosti.

Že 1850. leta je španjski preiskovalec Amerike Anton Galvao opozoril na ugodnost nikoraguiškega prehoda za napravo mejmorskega pota. Od 1825. l sta ne le jedenkrat vladi Zjedinjenih držav in Nikarague stvar pretresavali z vseh stranij. Leta 1844. je don Castellon, nikaraguiški državljan obiskal Francijo in opozoril princa Ludovika Napoleona, poznejšega francoskega cesarja, na ta projekt; ta je spisal in izdal knjižuro povodom tega prekopa, a nič ni bilo iz tega. L. 1849. so pa Kornelij Vanderbilt in drugovi dobili od nikaraguiške vlade koncesijo za zgradbo prekopa, in polkovnik Childes, filadelfski inžener, je prvi preiskal kraj in napravil načrt za prekop, katerega so odobrili tudi vladni inženerji Zjedinjenih držav. Vanderbilt in sodrugi so pa rajši lotili se prevažanja kalifornijskih priseljencev, ker je bilo bolj gotovo, in so položili koncesijo za prekop na stran, pozneje se je pa jim odvzela. Od 1852. l. je pa bila cela vrsta inženerskih preiskav po vsej ožini, posebno s strani Zjedinjenih držav. Te preiskave so se končale 1872. in 1873. leta pod glavnim vodstvom poveljnika brodovja Zjedinjenih držav Menokalom, kot glavnim inženerjem. Ta komisija se je posebno pečala z nikaraguiškim in panamskim prekopom, in vspeh njenega dela je bilo podobno in točno poročilo, ki daje odločno prednost nikaraguiškemu prekopu, z zaporami in jezeri kot vrhnjo gladino. Poročilo priznava tudi, da je možnost napraviti tudi panamski prekop z zaporami, samo, da bi njegova vodna površina morala biti 14 čevljev višja, in da bi mnogo več stal. Poročilo pa dokazuje, da je popolnoma nemogoče zgraditi prekop, ki bi bil zaven z morjem, kar so se pozneje lotili Francozi.

Leta 1879. je Lesseps sklical mejnarodni kongres v Parizu, da se posvetuje, katero pot naj si izbere. Vlada Zjedinjenih držav poslala je na ta kongres kontreadmirala Daniela Ammena in pa gori omenjenega inženirja Menokala. Mej razpravljanjem se je pokazalo, da kongres vodijo osebe, ki so dobile koncesijo za panamski prekop, katerim je svobodno in nepristransko razpravljanje stvari bilo jako nepovoljno, in zaradi tega se odposlanca Zjedinjenih držav nista udeležila glasovanja. Pozneje se je pojasnilo, da francoski sindikat z Lessepsom na čelu ni mogel dobiti koncesije za zgradbo nikaraguiškega prekopa od nikaraguriške vlade, ker je to najbrž se skrivaj bila sporazumela z vlado Zjedinjenih držav, pridobil je torej Vaiovo koncesijo za zgrajenje panamskega prekopa. Ko bi bil Lesseps dobil koncesijo za nikaraguiški prekop, bil bi najbrž dokončal svoje podjetje, kajti tretjino denarja, katere je on izdal za panamski prekop, bilo bi zadostovalo, da bi bil popolnoma dodelal nikaraguiškega.

Jako mnogi, posebno njegovi sorojaki, ki so pri podjetji veliko zgubili, ga dolže sleparije, a jaz mislim, da neosnovano in krivično. On je zgradil sueški prekop z visokostjo morske gladine, in je tu zadel le na politične ovire, in je zatorej mislil, da mu bode mogoče tudi dodelati panamski prekop pri vse drugih razmerah, kar se tiče stroškov, stekanja vod in sploh krajevnih razmer dežele. Bil je vase zaljubljen in častihlepen. Njegovi inženerji so uničili naravno vodno hranišče na višinah na vzhodni strani, so s tem onemogočili napravo prekopa z zaporami, predno so se prepričali, da ne bode mogoče narediti prekopa z visokostjo morske površine, pri katerem so delali pet let in za katerega so potratili 300,000.000 dolarjev. Ves finančni svet se je čudil, kako lahko je Lesseps dobival denar. Imel je popolno zaupanje srednjih slojev francoskega naroda, ki so mu brez pomisleka zaupali, kar so prihranili. „Posrečilo se mu je v Suecu, posrečilo se mu bode v Panani,“ tako so sodili ti nesrečneži, večino katerih je zgubilo vse, kar je imela.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Slovanske knjižice, katere izdaje g. Andrej Gaberšček v Gorici, sta sedaj izšla 38. in 39. snopič, ki obsegata izbrane pesmi Antona Funtka. Čisti dobiček teh dveh zvezkov je namenjen po potresu prizadeti Ljubljani. Za naročnike veljata oba snopiča 30, za nenaročnike pa 50 kr. Slovanska knjižica je objavila več dobrih izvirnih in iz slovanskih slovstev prevedenih del, zatorej čitatelje nanjo opozarjamo. V kratkem izidejo v tej knjižici izbrane pesmi Simon Gregorčiča.

Falbovi kritični dnovi. Rudolf Falb prorokuje za bodoče polletje sledeče kritične dneve prvega reda, na katere dne bodo potresi, viharji ali pa nevihte: 22. julija, 20. avgusta, 18. septembra, 18. oktobra, kritični dnevi druzega reda bodo 4. septembra, 3 oktobra, 16. novembra, 31. decembra, kritični dnevi tretjega reda pa 7. julija, 5. avgusta, 2. decembra in 16. decembra.

Novice.

— **Osobne vesti.** Gosp. Andr. Žumer, ravnatelj petrazredne deške ljudske šole v Ljubljani, je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za šolska okraja Kranj in Radovljica. — Glavni učitelj na tukajšnji ženski pripravnici, g. Viktor Bežek je imenovan glavnim učiteljem na ednakem zavodu v Gorici.

— **Slovensko gledališče.** Kakor se čuje, se dramatično društvo marljivo pripravlja na bodočo gledališko sezono. Vesti, ki so se trosile o tem, da prihodnjo sezono ne bode slovenskega gledališča, so torej neosnovane. Ko bi se bilo to zgodilo, bi bilo jako škodljivo za razvoj slovenskega gledališča.

— **Nedeljski počitek pri pekih.** V smislu novega zakona o nedeljskem počitku je odredila dež. vlada glede pekov in kolačnikov v Ljubljani in v Spod Šiški, da je dovoljeno izvzemši Veliko noč in Božič, izdelovati in peči kruh le do 8 ure zjutraj in od polnoči na pondeljek naprej; prodajati pa do 10. ure dopoludne in od 4. do 6. ure popoludne. Samo kolačnikom je dovoljena prodaja od 8. ure dopoludne do 8 ure zvečer. Gospodarji, pri katerih delajo v nedeljah in praznikih delavci več nego tri ure, morajo delavcem dati počitek in sicer vsak ponedeljek in četrtek od 10. ure dopoludne do 4. ure popoludne.

— **Za ljubljanske krčmarje in kavarnarje.** Deželno predsedstvo je z ozirom na javni mir in red zaporno uro, katera je bila doslej za ljubljanske gostilne in krčme določena na 1. uro po noči in za kavarne na 2. uro po noči, do preklica omejilo tako, da je odslej gostilne in krčme zapirati ob 11. uri po noči in kavarne ob 1. po noči. Vendar sme mestni magistrat zaupanja vrednim obrtnikom imetnikom dovoljevati podaljšanje do normalne zaporne ure, ne da bi morali za dopustilo plačati kakšno takso.

— **Končna klasifikacija učencev in učenk na ljudskih šolah v Ljubljani.** Po nasvetu c. kr. mestnega šolskega sveta je visoki c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 13. junija t. l. št. 1239 odredil, da je učence in učenke tistih razredov na javnih in zasebnih ljudskih šolah v Ljubljani, v katerih se pouk zaradi velikonočnega potresa doslej ni mogel nadaljevati, dalje tistih razredov, v katerih se je pouk začetkom meseca junija t. l. spet pričel, zunaj Ljubljane bivajoče učence in učenke, ki jim ni bilo moči priti v šolo, končno veljavno klasificirati na podstavi klasifikacije tretjega četrtletja ter jim izročiti dotična šolska naznanila, učenkam na obeh Uršulinskih meščanskih šolah pa letna spričevala o šolskem letu 1894/5. V Ljubljani bivajočim takšnim otrokom je do 15. julija t. l. po šolska naznanila (spričevala) priti v vodstveno pisarno, zunaj Ljubljane bivajočim se pa po pošljejo na dom.

— **Zrelostni izpiti** na ljubljanskem moškem in ženskem učiteljišči se bodo vršili in sicer pismeni dne 17., 18., 19. in 20 junija, za tem praktični in ustni z dnem 20. julija počenši. — Na ljubljanski višji gimnaziji se bodo pričeli pismeni zrelostni izpiti v ponedeljek dne 24. t. m. in bodo trajali do 28. t. m. Ustni izpiti se prično okolu 20. julija t. l. K izpitom se je oglasilo vseh 75 osmošolcev.

— **C. kr. kmetijske družbe kranjske občni zbor** bode v četrtek, dne 18. julija t. l. ob $^1/_2$9. uri dopoludne v dvorani mestne hiše v Ljabljani. Vzpored: 1.) Prvomestnik prične zborovanje. 2.) Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1894. 3.) Predložitev družbenega računa za l. 1894. in proračuna za leto 1896. (Račun in proračun se dopošljeta gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe). 4.) Volitev družbenega predsednika, ker je minula triletna doba dosedanjega predsednika 5) Volitev treh odbornikov v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivših gospodov barona H. Lazarinija, grajščaka v Smledniku, Vinka Ogorelca, posestnika v Škofeljci in Frančiška Povšeta, deželnega in državnega poslanca v Ljubljani. 6.) Poročila in predlogi odborovi. 7.) Poročila in predlogi podružnic. 8.) Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov.

— **Petindvajsetletnico** slavi na slovesen način dne 27. t m v Trstu za probujo Slovanstva na Primorskem, prezaslužni časopis „Naša Sloga“.

— **Iz Novakov na Goriškem,** dne 18. junija. Danes Vam sporočam nekaj vrstic o krasnej procesiji sv. Rešnjega Telesa, ki se je vršila običajno, kakor vsako leto, tudi letos v nedeljo po prazniku sv. Telesa. Celo noč je dež strašno lil, toda zjutraj je nebo pokazalo prijazno lice. Procesijo vodil je gospod kapelan iz Cerkna. Ljudi se je sešlo mnogo tudi od drugod. Naj še omenim, da je pred letom 1762, ko je bila v Novakih še podružna cerkev, bila običajna procesija na to nedeljo, pri kateri se je nosilo sv. Rešnje Telo po vasi celi dan. Evangelji so bili: pri cerkvi, v „Lešah“, na „Pretovči“ in poslednji pod „Nivčami“. Vaščani so v molitvi hodili celi dan v procesiji, katero je vodil duhoven iz Cerkna. Bili so pisani viri in obljube te procesije v takratnem farovži, ki pa je pogorel, kakor so tudi podrli staro cerkev ter leta 1762. sezidali novo sedanjo, ter dobili tudi lastnega duhovna.

Novaški.

Potres.

V Idriji čutili so v ponedeljek dne 10. junija potres zjutraj in dopoldne. Pri poslednjem potresu so bili otroci v šoli zagnali silen krik.

Po Vipavskem se je ta dan po noči tako močno treslo, da se je v nekaterih hišah lušil omet. Ljudje so vstajali in bežali iz hiš.

V Kokri so se otroci močno prestrašili v šoli. V Zgornji Kokri so se drvili peščeni plazovi in skale valile v dolino.

V Planini so ljudje bežali v ponedeljek ob potresu iz nekaterih hiš. Pri neki hiši se je podrla jedno skladovnico drv.

V Trbovljah so otroci v šoli s klopi poskočili in jeli kričati in jokati, ko se je v ponedeljek dopoldne streslo. Hitro je bila izpraznjena vsa šola, da si je 600 učencev in 8 učiteljev. Dve deklici sta v gnječi omedleli. Na šolskem poslopji so se pokazale nove razpoke. Nekaj dimnikov se je porušilo ali razpokalo.

Pri Devici Mariji v Polju so se zibala najtrdnejša

poslopja. Omet je letel od zidov. Otroci so v šoli kar tulili in jo domu pobegnili.

Močno se je streslo v Homci. Pri mrtvašnici je odstopil strop. Pri nekaterih hišah je odletel omet.

Na Brdu je ta potres napravil na poslopjih več novih razpok in napravil mnogo škode.

Dne 10. t m. čutili so potres tudi na Grosupljem. Na postaji so se bile ustavile ure. Posebne škode pa ta potres na Grosupljem ni napravil. Velikonočni potres je pa v grosupeljski občini napravil 10.000 gld. škode.

V Šmartnem pri Tuhinji je bil potres na velikonočno nedeljo tako poškodoval zvonik, da se sedaj ne čuje zvonenja. Dne 10. t. m. je pa bil ondu zopet potres tako močen, da so se oglasili celo zvonovi. Potres so ljudje tudi čutili na polji in nekateri hiteli domu, kjer so zlasti otroci kriče leteli na prosto. Po drl je ta potres jeden dimnik, druge posebne škode pa ni napravil.

Isti čas, kakor v Ljubljani, se je dne 10. t. m. jako močno streslo tudi v Krapini na Hrvatskem.

Dne 11. junija so v Kohaču na Češkem čutili silno močen potres, ki je trajal tri sekunde. Zemlja se je valovito gibala. V Karlovcu na Hrvaškem se je tudi ta dan čutil potres.

Potres dne 11. t. m. ob polu jednajstih dopoludne so čutili po Ogerskem, v Balassa Gyarmatu, potem v več krajih v pruski Šleziji. O kacih škodah pri tem potresu se ne poroča.

V petek popoludne ob 3. uri se je zbralo v veliki dvorani filharmoniškega društva dokaj lepo število hišnih posestnikov in posestnic ljubljanskih — okolu 800 — na shod, ki sta ga sklicala dež. posl. gg. Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar.

Gosp. Iv. Hribar, z vskliki izbran za predsednika zborovanju, ogovoril je navzoče nekako takole:

„Slavna gospoda!“ Obilna udeležba v današnjem zborovanji mi priča, kako hudo čutite vsi hišni posestniki ljubljanski nasledke one grozne katastrofe, ki je letošnje velikonočne praznike skoro razdejala naše lepo in prijazno mesto; priča mi pa tudi, da vsi po vsi pravici pričakujete, da si bode vlada v očigled tej nesreči svesta svoje dolžnosti. Tudi midva s tovarišem dr. Tavčarjem pričakujeva to. In to nama je dalo povod, da sva vas sklicala v današnje zborovanje.

Osrednja vlada bode namreč, ker je gosp. dež. predsednik stavil jej že svoje predloge, gotovo v kratkem nasvetovala državnemu zboru, kako naj se uredi pomočna akcija za Ljubljano in okolico. Že danes pa se more reči, da je intencija vlade in državnega zbora, izdatno pomagati onim hišnim posestnikom, ki so vsled potresa trpeli škodo.

Kakor bode večini častite gospode znano iz obravnav v mestnem zboru in iz časniških poročil, izračunili so c. kr. državni inženirji, katerim je bil ta posel izročen, vso škodo na privatnih poslopjih v Ljubljani na 2,700.000 gl. Da je faktična škoda gotovo še jedenkrat tako velika, jasno bode torej vsakemu, ako povem, da so se te cenitve vršile na podlagi sedanjega stavbenega stanja poslopij, tedaj po odbitku dostikrat jako visocih odstotkov za obrabljenost. Največji nedostatek pri vseh teh cenitvah pa tiči v okolnosti, da se je približna škoda določila po posameznih mestnih okrajih sumarično; da tedaj deželno predsedstvo, oziroma tisti organ, ki bode imel razdeljevati državno podporo, nima nikake podlage za to, ker ne ve, koliko iznaša cenjena škoda na vsakem objektu posebej. Vsled tega nastaja za hišne posestnike nujna potreba, da si po izvedencih dajo ceniti škodo, oziroma da dajo sestaviti troškovnike, iz katerih bode razvidno, za kakošno svoto se dajo popraviti njihova poslopja. Za take cenitve skrbeti je takoj. Priložene bodo namreč morale biti prošnjam za državno podporo, ki se bodo v nekem določenem — z ozirom na nujnost stvari kolikor mogoče kratkem — roku vložiti morale.

Premožnejšim hišnim posestnikom zadostovalo bode to opozorjenje, da si preskrbe troškovnike; nekateri, ki so s popravami začeli, jih tudi že imajo. Drugače pa je s hišnimi posestniki — in teh v Ljubljani ni malo —, ki si v tem oziru ne vedo sami pomagati in katerih nekateri niti toliko ne premorejo, da bi si troškovnike mogli napraviti dati. Takim bode torej treba pomagati s svetom in dejanjem. Zato sva s tovarišem dr. Tavčarjem mislila, da bi bilo umestno, ko bi se izmej hišnih posestnikov samih izbral odbor — recimo — sedmorice — ki bi v prej omenjenem smislu deloval in bi zlasti dajal uepremožnim hišnim posestnikom ob svojem trošku napravljati troškovnike. Dalje naj bi tega odbora naloga bila, sestavljati hišnim posestnikom svoječasno brez plačila prošnje za državno podporo, da bi se jim zaradi ne bilo treba obračati do odvetnikov in notarjev.

To je torej glavna točka današnjega posvetovanja. Pričakujem pa, da se bodo izmej častite gospode spravile v razgovor tudi druge državne pomočne akcije tičoče se zadeve. In s tem otvarjam zborovanje.

Gosp. dr. Gregorič je poudarjal, da je namen shodu, hitro pomagati onim hišnim posestnikom, ki še ne morejo začeti s popravami, ker jim nedostaje sredstev. Živa potreba je, da podporo nujno razdeli, kajti mnogi posestniki niti začeti ne morejo s popravilom. Potreba je, da se stanovanja priredijo za zimo, kajti sedanje lesene barake so le za prvo silo. Po zimi bi se v njih utegnile začeti hude bolezni, ki bi bile drugi potres za Ljubljano. Ker v prvih zapisnikih ogledovalnih komisij ni povedano, na koliko se je cenila škoda, bodo morali hišni posestniki sami preskrbeti, da se škoda ceni. Če tudi letos mnogo posestnikov ne bode začelo novih zgradb, treba je vendar

troškovnik in proračun že zdaj predložiti. Podpira torej predlog g. Hribarja.

Tovarnar gos. Baumgartner je predlagal, naj bi se odposlala deputacija do deželnega predsednika, da bi on urgiral pri ministerstvu rešitev glede državne podpore. Ker brezobrettno posojilo ne bode moglo biti primerno velikanski škodi, bodemo hvaležni, če dobimo ostalo vsoto na nizke obresti.

Gosp. dež. sodišča svet. dr. Paeier je govoril obširno o tem, kak značaj naj ima državna podpora, ki naj bode osobna za poškodovance in potem tudi stvarna za poškodovane objekte. Država bi morala neomejeno dovoliti toliko podpore, da se popravi vsa škoda, ker je to tudi v njenem interesu, dobila bode tekom let vse povrnjeno. Dolžnost države je, pomagati nam izdatno, kajti mi plačujemo vse, žrtvujemo zanjo denar in kri. (Dobro-klici.) Tabularne upnike treba varovati, država mora energično posredovati, da se doseže poprejšnje stanje. Podpira predlog, naj se voli odbor.

Gosp. Hribar je konstatoval, da je soglasno odobravanje, ki so je predgovornikove besede našle mej navzočimi, dokaz, da so ugajale vsem. Vendar so zdaj že stavljeni dotični predlogi in se ni nadejati državne podpore v toliki meri.

Na predlog gosp. dr. Ahačiča, ki je rekel, da jedino pravi predlog je oni g. Hribarja, se je vzprejel ta predlog soglasno. Volitev odseka se je odložila za konec zborovanja.

Za besedo se je oglasil potem g. Kunc k predlogu gosp. Baumgartnerja, pa si je pridržal besedo za pozneje.

Gosp. dr. Tavčar je izrekel bojazen, da se bode stvar preveč zavlekla, če se bode na shodu govorilo o podrobnostih, v katere se zdaj ni spuščati. Cesar sam nam je obljubil izdatno podporo in to nas tolaži. Hišni posestniki, zbrani na shodu, naj sami urgirajo stvar, ker so vznemirjeni zaradi počasnosti vlade. Zatorej predlaga, naj se odpošlje finančnemu ministru nastopni telegram:

Ekscelenciji pl. Plenerju, c. kr. fin. ministru na Dunaji.

Osemsto o svojem položaji posvetujočih se, vsled potresa jako hudo zadetih hišnih posestnikov, ki hrepeneče pričakujejo državne podpore, dovoljuje si najudanejšo prošnjo: Vaša Ekscelencija blagovoli naj predlogo o podpori države kar najpreje mogoče predložiti državnemu zboru v obravnavanje

V imenu hišnih posestnikov ljubljanskih:

Deželni poslanec Hribar, predsednik zborovanja.

S tem je bil do mala rešen dnevni red shoda. Oglasili so se še gosp. dr. Paeier, ki je izrekel željo, naj bi se za zdaj dalo na račun 1 milijon državne podpore, ki se je pa na pojasnila predsednika shodu akomodiral dr. Tavčarjevemu predlogu, samo da je nasvetoval neki dostavek za naknadno podporo. Istotako je gosp. Baumgartner umaknil svoj predlog.

Gosp. Kunc kot zastopnik tistih hišnih posestnikov, ki so hudo poškodovani, je izrekel obžalovanje da se je vsa akcija nekako zavlekla, kajti osem tednov po potresu se glede državne podpore še ni prišlo do rešitve. Predlaga: Naj se voli deputacija 5 članov, ki bi šla do deželnega predsednika ter prosila, naj se nemudoma da poškodovanim toliko podpore na račun, popravijo svoje hiše, vsaj tistim, ki si sami ne morejo pomagati.

Ko je gosp. predsednik Hribar razjasnil, da brez proračunov in cenitve škode ne bode moč dobiti podpore od vlade, da pa ni nasproten predlogu, se je predlog g. Kunca odklonil.

Gospod dr. Gregorič in Kunc sta govorila še o razdelitvi zasobnih milodarov, ki pa ne spada v program shoda in se torej o tem predmetu ni dalje razpravljalo.

Gospod kanonik dr. Sušnik je govoril v smislu vzprejetega predloga gospoda Hribarja in se je potem volil odsek. Izvoljeni so bili gospodje: tovarnar Baumgartner, deželni poslanec Ivan Hribar, posestnik Jos. Krisper, deželni sodni svetnik dr. Paeier, kanonik dr. Sušnik, deželni poslanec odvetnik dr. Ivan Tavčar. Odbor se je takoj po shodu konštituiral in volil za prvega predsednika gospoda dr. Tavčarja, za drugega gosp. Baumgartnerja.

Vladna predloga določa za kraje prizadete po potresu na Kranjskem in Štajarskem podpore in brezobrestnega posojila skupaj štiri milijone in sicer 3,970.000 gld. za Kranjsko in 30.000 gld. za Štajarsko. Za Ljubljano je odmenjeno: brezobrestno posojilo za zgradbo in popravo privatnih poslopij v znesku 1,700.000 gld.; podpora, katere ni treba vrniti, v znesku 100.000 gld.; za popravo cerkva in duhovskih poslopij 100.000 gld., katerih ni vrniti; za popravo mestnih poslopij in poravnavo drugih, po potresu nastalih troškov brezobrestno posojilo v znesku 50.000 gld.; za ustanovitev mestnega regulacijskega fonda brezobrestno posojilo 100.000 gld. Za ostale, po potresu oškodovane kraje na Kranjskem: za popravo in zgradbo poslopij brezobrestno posojilo v znesku 1,245.000 gld.; podpora, katere ni vrniti, v znesku 200.000 gld.; za popravo cerkva in duhovskih poslopij podpora 300.000 gld., katere ni vrniti; za popravo oziroma zgradbo ljudsko-šolskih poslopij 40.000 gld. Trgovcem in obrtnikom, ki so vsled potresa pomoči potrebni, je odmenjeno: 100.000 gld. brezobrestnega posojila in 10.000 gld., katere ni treba vrniti, podpore. Brezobrestna posojila naj dobe le tisti posestniki, ki so vsled potresa pomoči potrebni postali in sicer proti zemljeknjižnemu zavarovanju posojila ali, če dotična občina prevzame jamstvo za plačilo. Posojila, katera dobe trgovci in obrtniki, bode povrniti tekom treh let, druga posojila pa v 15 jednakih letnih obrokih od 1. januvarija 1901. naprej začenši.

— **Nevarna prazna vera.** V Tomsku zaprli so trinajst kmetov iz vasi Trubačeva, ki so umorili nekega kmeta, o katerem se je govorilo, da zna pričarati kolero.

— **Zanimiv zakon.** V San Franciscu se je oženil nedavno višji državni pravdnik države Montane Hashell z državno pravdnico te države gospico Knowles, ki je bila nekdaj največja politična nasprotnica njegova. Gospica Knowles je jedina juristinja v tej državi. Leta 1892. so jo kandidovali demokratje za višjedržavno pravdniško mesto proti njenem sedanjemu ženinu Hashellu, ki je bil kandidat republikancev. Ona je tedaj dobila lepo število glasov, a ne zadosti, da bi bila voljena. Novi državni pravdnik je pa bil tako galanten, da jo je imenoval za svojo namestnico, to je za državno pravdnico. Posledica temu je sedanji zakon.

— **Iztirana plesalka.** Iz Pariza so iztirali znano plesalko Odero. Izvabila je bila v svoje stanovanje nekega upnika, da so ga ondu njeni prijatelji pretepli.

— **Samomor zaradi gledališke igralke.** V Milan je bil nedavno prišel mlad nenavadno velik Rus, ki je tehtal 160 kilogramov. Ime mu je bilo Lev Gjejstov. Nenavadno je zapravljal denar. Seznanil se je bil z gledališko pevko Lejo, katera pa ni marata zanj. Te dni je prišel v njeno stanovanje, a ona mu je pokazala vrata. On je potegnil revolver preteč jej, da se ustreli. Ona mu je všla v stranske sobe in on se je ustrelil z dvema strelí iz revolverja in bil takoj mrtev.

— **Strašen dogodek.** Minoli teden v četrtek je v Rovinji ležal na mrtvaškem odru mladeneč iz znane rodbine Masserathe. V sobi je bilo zbranih nad 70 ljudij, prijateljev in znancev. Ta teža je bila prevelika za staro zgradbo in udrla so se sobna tla in vsi so pali v globoko klet. Pri tem se je 10 ljudij ubilo in 25 nevarno poškodovalo. Mej mrtvimi je tudi nevesta mladeniča, katerega smrt je prouzročila strašno nesrečo.

— **Lepo mestno zastopstvo** ima Kolomea v Galiciji, katero mesto zastopa rabinec Blooch v državnem zboru. Te dni so zaprli župana, podžupana in dva občinska svetnika, ker so na ulici oropali nekega starca in umorili njega in nekega druzega moža, kateri je bil pritekel na pomoč.

— **Neprijazen ljubček.** Nedavno so v Zagrebu našli na ulici hudo pobito delavko Ano Podboj in jo odnesli v bolnico. Izpovedala je, da jo je tako zmesaril njen ljubček Josip Medvešek. Ljubeznivega ljubčka so zaprli.

— **Baron Kübek častni doktor.** Graško vseučilišče je imenovalo povodom 25letnice barona Kübek-a, kar je namestnik na Štajarskem, častnim doktorjem prava. Baron Kübek je jedini živeči častni doktor graškega vseučilišča. Odkar je popolno vseučilišče v Gradci, v teku 34 let so bili pred Kübekom le še trije možje tako odlikovani, in sicer je bil Moric Kaiserfeld imenovan častnim doktor prava, grof Aleksander Auersperg (Anastazij Grün) in Karol vitez Leitner pa doktorjem modroslovja.

— **Obesil** se je pri Slovenjem Gradcu na neki plot na polju Martin Robnik. Samomorilec je bil čevljar in imel še le 28 let. Sodi se, da se je obesil po noči v pijanosti. Pri sebi je imel uro in 18 kr. denarja.

— **Trojni umor.** V Szepaczu v Galiciji je umoril stavbeni mojster svoje tri otroke, da se jih znebi zaradi svoje ljubice.

— **Konjska smrkavost** se je pokazala pri 10. topničarskem polku v Budimpešti. Morali so že ustreliti 40 konj v vrednosti 15 000 gld.

— **Velik štrajk.** V temanjskem premogovniku ogerske državne železniške družbe štrajka 8000 delavcev. Poklicali so vojake, da vzdržujejo red.

— **Ogenj v premogovniku.** V nekem premogovniku pri Vratislavi v Prusiji je bilo jelo goreti. 19 delavcev je zgubilo življenje.

— **Pravda zaradi dedščine.** V Londonu je lani umrla grofinja Barbara Rechberg, ločena od soproga bivšega avstrijskega ministra Rechberga. Zapustila je milijon goldinarjev svojemu oskrbniku. Proti oporoki so se pritožile tri avstrijske grofinje, unukinje pokojnice. Naposled so se pa poravnali tako, da grofinje dobe nekaj dedščine.

— **Samomor dveh deklet.** Dne 9. m. m. so na Dunaji izginili dve dekleti Karolina Böllcher in Adolfina Leucht. Vse poizvedovanje po njima je bilo zaman. Trupli obeh so te dni na Ogerskem izvlekli iz vode. Poprej so že bili našli v Klosterneuburgu pri vodi njena klobuka.

Žlahtne rake!

ravno ulovene, skakoče žive, dobro uložene, razpošiljajo se poštnine in zaboja prosto:

100—120 kom. lepih namiznih rakov za	3 gld. — kr.
75—80 » » velikih namiznih rakov za .	3 » 50 »
55—60 velikanov rakov z 2 mastnima ščipalnicama za	4 » 40 »
32—35 kom. I. solo velikane rake izbrane živali od 15 *cm* višje za	5 gld. 50 kr.

—◇◇ *Za sprejem skakoče-živih rakov se jamči.* ◇◇—

Gosje perje!

jamčeno pol-trebušno f. f. razločeno, svetlo belo .	1 gld. 25 kr.
ravno tako nerazločeno	— 85 »
trebušno svetlo belo nad vse lepo	2 gld. 25 kr.

za en funt poštnine prosto pošilja:

HENRIK SCHAPIRA,
Buczacz, Galicija. (4)

„Kupuj pri trgovci, ne pa pri branjevci"
pravi star pregovor.

To se lahko upora lja na moje podjetje, kajti tako velika trgovina, kot je moja, ima vsled kupovanje velikih množin blaga za gotov denar in drugih prednosti nizke stroške kateri so naposled le kupovalcu v korist.

Mični vzorci zasebnim kupovalcem zastonj in franko.
Bogate **vzorčne knjige**, kakoršnih **še nikdar** ni bilo, **za krojače** nefrankovano.

Blago za obleke. (19)

Peruvien in **dosking** za visoko **duhovščino**, predpisano blago za **uniforme c. kr. uradnikov**, za **veterance**, **požarne brambe**, **telovadce**, **livreje**, sukno za **bilard** in **igralne mize**, **prevlake za vozove**. Največja zaloga štajarskega, koroškega in tirolskega lodna za gospe in gospode po izvirnih tovarniških cenah, kar tudi 20kratno združenje ne more dati. **Perilno blago**, **potni pledi** od 4 do 14 gld itd

Krojaške potrebščine (podvlaka, gumbe, šivanke, sukanec itd.)

Ceno, pošteno, trdno, čisto volneno sukno ne cene **cunje**, da se **jedva sp ača krojač**, priporoča

Janez Stikarofski,

Brno (avstrijski Manchester)

največja zaloga sukna v vredn sti $^1/_2$ **milijona goldinarjev.**

Pošilja se le proti povzetju!

Svarilo: Agentji in krošnjari imajo navado svojo slabo robo pod znamko »Stikarofskijeva roba« prodajati. Da se bodo vsi p. n. kupovalci škode varovali, naznanjam, da takim ljudem na noben način robo ne prodajem.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Raki

zagotovljeno skakoče in živo doposlane, vsak dan svežo vjete, razpošilja se 1 poštna torbica franko, proti povzetji in colnine prosto:

40 komad. velikanov rakov, solo .	5 gld.	40 kr.
60 „ „ „ . . .	4 „	30 „
100 „ rakov za juho . . .	3 „	10 „

B. HALLER,

Stanislav št. 24. Poljsko, Avstrija. (9)

Bartljev orig. **karbolinej,** rjav, rumen, zelen, siv, rudeč je najboljša in najcenejša maža za les. Vzorčni listi in ceniki zastonj. **Mih. Barthel & Comp.** na Dunaji, X. Keplergasse 20. (35—10)

Loterijske srečke.

V Brnu dne 19. junija t. l.: 33, 82, 22, 52, 45.
Na Dunaji dne 15. junija t. l.: 38, 35, 69, 87, 51
V Gradci dne 15. junija t. l.: 55, 83, 21, 46, 49.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 15. junija 1895. Pšenica gld. 8·30 kr., rž gld. 6·50 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7 kr., ajda gld. 7· kr., proso gld. 7·— kr., turšica gld. 8·20 kr., leča gld. 11·— kr., grah gld. 10·— kr., fižol gld. 11·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Kaj pa je **Kathreiner-** Kneippova **sladna kava?**

To je zdrava in okusna hišna kava, ki ima okus po pravi bobovi kavi. Ta lastnost jej daje prednost pred vsemi drugimi izdelki, ki se kuhajo namesto prave kave.

Kathreinerjeva kava je čisto naturni pridelek v celih zrnih in bo vsakteremu bolje ugajal, nego li zmleta in dostikrat popačena cikorija in podobni nadomestki.

Priporoča se zavoljo tega, ker je prav zdrava in tečna pijača, pa tudi zato, ker je po ceni, in si gospodinja lahko mnogo prihrani. Kathreinerjevo kavo priporočajo najboljši zdravniki, ker je zelo tečna in redilna, ker je zdrava in lahko prebavljiva, ob enem pa zelo okusna.

Vsaka vestna gospodinja in mati, sploh vsak prijatelj kave, vsi bi se morali že zavoljo zdravja poprijeti Kathreiner-Kneippove sladne kave. Pa pazite na izvirne zavoje, ki so beli in imajo napis:

„Kathreiner".

Srečka za zidanje Cesarske jubilejske Cerkve á 1 gld

Zadnji mesec.

(3) glavni dobitek

30.000 **goldinarjev** vrednosti.

Sreče priporoča: J. C. MAYER v Ljubljani.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.